

W.J. van Winden

RENTABILITEIT VAN DE TUINBOUW IN HET
ZUIDHOLLANDS GLASDISTRICT

Voorlopige berekening 1962

L 7
16B

VERSLAGEN
No. 16

April 1963

INHOUDSOPGAVE

	Blz.
WOORD VOORAF	5
HOOFDSTUK I OPZET EN METHODE VAN HET ONDERZOEK	7
§ 1. De steekproef	7
§ 2. De representativiteit van de steekproef	7
§ 3. Groepering van de bedrijven	8
§ 4. De kosten en de opbrengsten	8
§ 5. Kengetallen	9
§ 6. Het inkomen	11
HOOFDSTUK II SAMENVATTING VAN DE RESULTATEN	12
§ 1. De bedrijfsresultaten	12
§ 2. De spreiding van de rentabiliteit	13
§ 3. De spreiding van het ondernemersinkomen	15
§ 4. De resultaten van de stookbedrijven in de Kring	16
§ 5. Vergelijking 1962 met 1960 en 1961	16
BIJLAGEN	
A De tuinbouw in het Westland en in de Kring	19
B Het universum en de steekproef	25
C Het Westland	27
C - 1 Grondgebruik en arbeidsbezetting	28
C - 2 Resultaten, gemiddeld per bedrijf	29
C - 3 Spreiding van het netto-overschot per f. 100,- kosten	30
C - 4 Spreiding van het netto-overschot per f.100,- gemiddeld geïnvesteerd vermogen	31
C - 5 Inkomen uit het bedrijf, gemiddeld per ondernemer	32
D De Kring	33
D - 1 Grondgebruik en arbeidsbezetting	34
D - 2 Resultaten, gemiddeld per bedrijf	35
D - 3 Spreiding van het netto-overschot per f. 100,- kosten	36
D - 4 Spreiding van het netto-overschot per f. 100,- gemiddeld geïnvesteerd vermogen	37
D - 5 Inkomen uit het bedrijf, gemiddeld per ondernemer	38
E De Kring (bedrijven met overw. verwarmd staand glas)	39
E - 1 Grondgebruik en arbeidsbezetting	40
E - 2 Resultaten, gemiddeld per bedrijf	41
E - 3 Spreiding van het netto-overschot per f. 100,- kosten	42
E - 4 Spreiding van het netto-overschot per f. 100,- gemiddeld geïnvesteerd vermogen	43
E - 5 Inkomen uit het bedrijf, gemiddeld per ondernemer	44

WOORD VOORAF

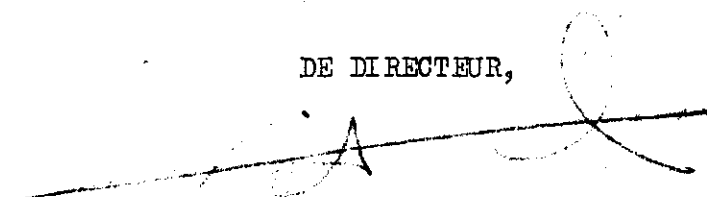
In het kader van de algemene opdracht jaarlijks de bedrijfs-economische resultaten van de tuinbouw te onderzoeken, geven wij hiermede - als eerste in de nieuwe serie verslagen - een voorlopig beeld van de financiële resultaten van de tuinbouw in het Zuidhollands Glasdistrict over het teeltjaar 1962.

De cijfers berusten op een begroting, in het bijzonder waar het de kosten betreft. Deze begroting is gemaakt met behulp van een enquête op de deelnemende bedrijven, waarbij o.m. gebruik is gemaakt van de fiscale jaarrekeningen over 1961. De opbrengsten werden aan de opgaven van de veilingen en aan informaties op de bedrijven ontleend.

De definitieve resultaten zullen in 1964, tezamen met die van andere onderzochte tuinbouwcentra, in één verslag worden gepubliceerd.

Dit verslag is onder leiding van A. Holkamp samengesteld door W.J. van Winden en zijn medewerkers van de afdeling Tuinbouw.

DE DIRECTEUR,

(Prof. dr. A. Kraal)

's-Gravenhage, april 1963

HOOFDSTUK I

OPZET EN METHODE VAN HET ONDERZOEK

§ 1. D e s t e e k p r o e f

Dit verslag is gebaseerd op cijfers van in totaal 228 bedrijven.

De keuze van deze bedrijven is willekeurig geschied, echter met inachtneming van de bostaande spreiding van de bedrijven naar gemeenten en bedrijfs grootte. Niet ingeschakeld werden bedrijven die aan één man onvoldoende emplooi verschaffen en bedrijven die doordat ook andere takken van bedrijf werden uitgeoefend, niet als zuivere tuinbouwbedrijven konden worden aangemerkt.

Het percentage waarmee de bedrijven in het onderzoek zijn vertegenwoordigd is per gebied verschillend. Het Westland - dat ca. 3600 bedrijven omvat - is met 3,2%, de Kring - met in totaal ca. 2300 bedrijven - met 5% in de steekproef opgenomen. Deze verschillen in steekproefpercentages houden enerzijds verband met het aantal aanwezige bedrijven, anderzijds met de voor een betrouwbare weergave van de rentabiliteit minimaal te stellen eisen aan het aantal waarnemingen van de te vormen groepen van bedrijven.

De genoemde aantallen bedrijven en percentages van de steekproef wijken af van die waarop het onderzoek in vorige jaren berustte. De oorzaak hiervan is gelegen in het feit dat met ingang van het verslagjaar een geheel nieuwe steekproef voor deze gebieden is samengesteld. Bij deze gelegenheid is het onderzoeksgebied van de Kring met enkele randgemeenten, t.w. Zoetermeer, Moerkapelle, Benthuisen, Zevenhuisen, Moordrecht, Leiden en Voorschoten uitgebreid. Daarentegen is het aantal bedrijven van de steekproef van in totaal 389 bedrijven (in 1961), teruggebracht tot 228 bedrijven, een aantal dat ten opzichte van de overige gebieden die in het raam van de verwerkingscapaciteit van de afdeling Tuinbouw in het onderzoek konden worden betrokken in een juistere verhouding staat. Een gevolg hiervan was, dat de bedrijven van de steekproef in een kleiner aantal groepen dan voorheen het geval was voor de rapportering konden worden ondergebracht.

§ 2. D e r e p r e s e n t a t i v i t e i t v a n d e s t e e k p r o e f

In bijlage A is met behulp van de inventarisatiegegevens van de landbouwtelling van mei 1962 een beeld gegeven van het aantal bedrijven met tuinbouw dat in de diverse gemeenten van het Zuidhollands Glasdistrict voorkomt en van het aantal dat op grond van de gestelde eisen voor onderzoek in aanmerking kwam en waarvoor derhalve een representatieve steekproef diende te worden samengesteld. De werkwijze die hierbij werd gevolgd is in bijlage A toegelicht.

Bij de werving van de gekozen bedrijven bleek een deel van de ondernemers niet tot medewerking bereid, resp. een aantal bedrijven daartoe niet geschikt, doordat de administratie niet voldeed aan de voor het onderzoek te stellen eisen.

Het een en ander blijkt uit onderstaande percentages .

	Westland	De Kring
<u>Bij eerste werfingsronde:</u>		
kon worden ingeschakeld	71%	63%
bleek de administratie niet geschikt van	11%	15%
weigerde mede te werken	18%	22%

Van de nog ontbrekende bedrijven werd gemiddeld 75% bij 2e rondgang en 25% bij 3e rondgang in het onderzoek betrokken.

Het aantal administratiekantoren dat op deze wijze - volkomen willekeurig - in het onderzoek werd ingeschakeld bedroeg voor het Westland 49 en voor de Kring 60.

Ter controle op de steekproef zijn de veilingomzetten van de deelnemende bedrijven vergeleken met de totale veilingomzetten. De bruto-veilingomzet van de onderzochte bedrijven in het Westland bleek 3,5% te bedragen van de totale omzet van de Westlandse veilingen. Voor de Kring was dit percentage 4,9.

Voorts is in bijlage B de steekproef, wat betreft de spreiding naar vestigingsplaats (tabel 1) en bedrijfsgrootteklassen (tabel 2) vergeleken met het te onderzoeken universum.

§ 3. De groepering van de bedrijven

De aan het onderzoek deelnemende bedrijven zijn in groepen ingedeeld. Bij deze groepering is rekening gehouden met het bedrijfsonderdeel - b.v. verwarmd staand glas - dat een overwegende plaats (ten minste 50% van het in deze bedrijfsonderdelen gemiddeld geïnvesteerd vermogen¹⁾) inneemt.

Ten einde inzicht te kunnen verschaffen in de bedrijfsuitkomsten van meer gespecialiseerde bedrijven zijn bovendien - waar mogelijk en verantwoord - subgroepen gevormd voor bedrijven waarvan het desbetreffende onderdeel ten minste 65% van bedoeld vermogen bedroeg.

Een nadere onderscheiding - in groepen van bedrijven met gelijksoortige produkten - kon slechts in enkele gevallen worden toegepast.

§ 4. De kosten en de opbrengsten

De bedrijfsresultaten zijn bepaald volgens de bij het L.E.I. gebruikelijke methode. Deze houdt in, dat de berekening van rente en afschrijving van de duurzame produktiemiddelen is gebaseerd op de vervangingswaarde en dat kosten, welke niet tevens uitgaven zijn (handenarbeid van de ondernemer en zijn gezin, rente van eigen vermogen e.d.), zijn gewaardeerd.

Voor deze kostenwaardering zijn de benodigde gegevens op het bedrijf verzameld.

Rente en afschrijving

De berekening van de rente had plaats op basis van 4% over het - nader omschreven - gemiddeld in het bedrijf vastgelegde vermogen.

1) In de tabellen aangeduid als direct vermogensbeslag.

De afschrijvingen zijn berekend op grond van bij het L.E.I. bestaande inzichten met betrekking tot de economische levensduur van de onderscheiden duurzame produktiemiddelen.

Arbeid van ondernemer en gezinsleden

Als vergoeding voor de arbeid, welke door de ondernemer en zijn gezinsleden is verricht, is alleen de handenarbeid in rekening gebracht. Voor een waardering van de kosten, welke voor leiding en toezicht door de ondernemer waren in te calculeren, ontbreken nl. de daartoe benodigde normatieve gegevens.

De kosten van de handenarbeid zijn berekend op basis van een taxatie van de door de ondernemer en zijn gezinsleden verrichte hoeveelheid handenarbeid. Deze arbeid is gewaardeerd overeenkomstig het loon (inclusief sociale lasten) volgens de Collectieve Arbeidsovereenkomst voor volwassen mannelijke en vrouwelijke arbeiders en jeugdigen, met dien verstande dat voor overuren geen toeslag op het normale uurtarief is toegepast. Op grond van deze C.A.O. is voor de ondernemer o.a. een diplomatoeslag ingecalculleerd.

De betaalde kosten over 1962 waren ten tijde van het onderzoek nog niet bekend. Deze moesten derhalve worden begroot. Voor deze begroting is gebruik gemaakt van taxaties welke in overleg met de deelnemers aan het onderzoek zijn verricht. Met inachtneming van oventuele veranderingen in de productiecapaciteit zijn de betaalde kosten overigens getoetst aan de fiscale jaarrekeningen van de bedrijven over 1961.

Wat de opbrengsten betreft, de verkopen geschiedden grotendeels via de veilingen, welke ons desgevraagd een opgave verstrekten van de nettoveilingomzet per deelnemer. Dit was mogelijk dank zij de machtiging die voor dit doel door de tuinders was verleend.

De opbrengsten die niet via de veiling werden verkregen zijn, in samenwerking met de deelnemers, geschat tijdens het bezoek dat aan het einde van 1962 aan de bedrijven werd gebracht.

§ 5. K o n g e t a l l e n

Vele cijfers (kosten, opbrengsten, vermogen, grondgebruik en arbeidsbezetting) zijn voor de onderscheiden groepen in een gemiddelde per bedrijf tot uitdrukking gebracht. Dit gemiddelde is berekend door de totalen van de absolute cijfers te delen door het aantal bedrijven.

Het gezinsinkomen en de bestanddelen daarvan zijn gemiddeld per ondernemer, het arbeidsinkomen tevens in een gemiddelde per manjaar weergegeven.

Het netto-overschot

Het economische resultaat wordt tot uitdrukking gebracht door middel van het begrip netto-overschot. Het wordt gevormd door het verschil tussen de opbrengsten en de kosten. In de kosten is geen bedrag opgenomen als vergoeding voor de functie van leiding en toezicht van de

ondernemer. Daar deze kostenelementen derhalve nog in het netto-overschot aanwezig zijn, mag dit laatste niet zonder meer worden aangezien voor de bedrijfseconomische winst.

Netto-overschot gemiddeld per bedrijf

De kosten, de opbrengsten en het netto-overschot zijn voor elke onderscheiden groep van bedrijven in een gemiddeld bedrag per bedrijf weergegeven. Behalve in absolute bedragen per bedrijf is het netto-overschot - ten behoeve van de vergelijkbaarheid met andere typen en takken van bedrijf - vervolgens door middel van de volgende verhoudingsgetallen tot uitdrukking gebracht.

Netto-overschot per f.100,- kosten

Dit kongetal is berekend door het totale netto-overschot per groep van bedrijven te delen door 1% van de kosten van die bedrijven (gewogen gemiddelde).

Van het kongetal rentabiliteit (netto-overschot per f.100,- kosten, resp. per f.100,- gemiddeld geïnvesteerd vermogen) is in de bijlagen B en C de spreiding grafisch weergegeven. Een factor die bij de berekening van het gemiddelde van grote invloed kan zijn, nl. de bedrijfsgrootte, kon in de desbetreffende diagrammen slechts in beperkte mate tot uitdrukking worden gebracht.

Netto-overschot per eenheid produktiefactor

Het netto-overschot is vervolgens in principe betrokken op de produktiefactoren kapitaal, arbeid en grond, factoren uit welker samenwerking het resultaat in feite is ontstaan.

a. Netto-overschot per f.100,- gemiddeld geïnvesteerd vermogen 1)

Het gemiddeld geïnvesteerde vermogen is voorgesteld door het bedrag, dat verkregen wordt door optelling van:

1. de verkoopwaarde van de grond;
2. 60% van de vervangingswaarde van de slijtende duurzame produktiemiddelen;
3. de normale behoefte aan vlottende middelen.

De berekeningen zijn gebaseerd op taxaties op basis van het prijsniveau aan het begin van 1962.

Met de waarde van toelvergunningen is geen rekening gehouden.

b. Netto-overschot per manjaar arbeidsbezetting

Voor de berekening van dit kongetal is het netto-overschot gedeeld door de - tot volwaardige arbeidskrachten herleide en in manjaren uit-

-
- 1) Met "gemiddeld geïnvesteerd vermogen" is bedoeld het vermogen dat - op basis van de huidige capaciteit - tijdens de levensduur van het bedrijf gemiddeld is geïnvesteerd. Daar de berekening van dit gemiddelde op een vrij grove taxatie berust, wordt hierdoor slechts de orde van grootte aangegeven. Deze investering omvat ook de bedrijfs-onderdelen die door de ondernemer zijn gepacht.

gedrukte - arbeidsbezetting.

c. Netto-overschot per are grondoppervlakte

Voor de berekening van dit kengetal zouden de open grond en de grond onder glas onder één noemer dienen te worden gebracht. Het was in het kader van deze voorlopige becijfering niet mogelijk de daarvoor benodigde wegingsfactoren te berekenen.

§ 6. H e t i n k o m e n

Het arbeidsinkomen per manjaar

Van het inkomen per produktiefactor is alleen het arbeidsinkomen - per manjaar arbeidsbezetting - tot uitdrukking gebracht.

Onder het arbeidsinkomen is verstaan het bedrag dat door hen, die arbeid in het bedrijf hebben verricht tezamen als inkomen is genoten. Het is berekend door het netto-overschot te vermeerderen met het bedrag dat als kosten van arbeid is opgenomen. Na deling van dit inkomen door het aantal - tot volwaardige arbeidskrachten herleide - manjaren wordt het bedrag gevonden dat gemiddeld per manjaar als inkomen werd verkregen.

Het inkomen van de ondernemer

Tenslotte is berekend, welk bedrag uit de bedrijfsexploitatie aan de ondernemer ten deel viel. In de eerste plaats betreft dit de vergoeding die, bij de berekening van het netto-overschot, in de kosten is gecalculeerd voor de handenarbeid die door de ondernemer persoonlijk in het bedrijf is verricht. Voogen wij dit bedrag toe aan het netto-overschot, dan ontstaat het bedrag dat als arbeidsinkomen voor de ondernemer is aangeduid.

De kosten bevatten voorts een rentevergoeding voor het vermogen dat in het bedrijf is geïnvesteerd. Voor zover het bedrag van deze vergoeding hoger is dan het bedrag dat door de ondernemer aan rente voor geleende gelden is betaald, vormt het verschil daarvan eveneens een bestanddeel van het inkomen van de ondernemer.

Bij toevoeging van laatstgenoemd inkomensbestanddeel aan het arbeidsinkomen van de ondernemer wordt het bedrag verkregen dat met ondernemersinkomen is aangeduid.

Tenslotte is ook het gezinsinkomen van de ondernemer voor zover uit het bedrijf verkregen, in enkele bijlagen tot uitdrukking gebracht. Dit bedrag betreft het ondernemersinkomen, verhoogd met het - als kosten gecalculeerde - bedrag voor de handenarbeid welke door gezinsleden in het bedrijf is verricht.

HOOFDSTUK II

SAMENVATTING VAN DE RESULTATEN VAN HET ONDERZOEK

De resultaten van het onderzoek zijn gedetailleerd neergelegd in de bijlagen C (het Westland) en D (de Kring). In bijlage E zijn bovendien de resultaten van de belangrijkste groep van bedrijven in de Kring, t.w. de bedrijven met overwegend verwarmd staand glas, in een fijnere onderscheiding per bedrijfstype, vermeld.

Elk der genoemde bijlagen geeft een overzicht van:

1. het grondgebruik en de arbeidsbezetting (gem. per bedrijf);
2. de bedrijfsresultaten (gem. per bedrijf);
3. de spreiding van het netto-overschot per f.100,- kosten;
4. de spreiding van het netto-overschot per f.100,- gemiddeld geïnvesteerd vermogen;
5. het gezinsinkomen uit het bedrijf (gemiddeld per ondernemer).

De resultaten hebben, in overeenstemming met het boekingsstijdvak van de administratiekantoren, vrijwel uitsluitend betrekking op het kalenderjaar 1962. Dit kalenderjaar valt voor de berekening van de kosten en de opbrengsten van de meeste produkten in deze gebieden praktisch samen met het teeltjaar. Dit geldt niet voor de opbrengsten van enkele produkten, zoals prei en spruiten en evenmin voor wintersla, waarvan de opbrengsten juist in de periode van de jaarwisseling kunnen vallen.

Met de geschatte opbrengsten van per 1 januari 1963 voorradige koeldruiven is bij het bepalen van de opbrengsten over 1962 wel rekening gehouden.

§ 1. D e b e d r i j f s r e s u l t a t e n

De resultaten volgens de bijlagen C en D zijn in de tabellen 1a en 1b samengevat.

Tabel 1a geeft een beeld van het netto-overschot per f.100,- kosten voor de belangrijkste bedrijfstypegroepen, met een sub-groepering per gebied. In tabel 1b zijn de overige gegevens van de desbetreffende bijlagen samengevat.

Tabel 1a

RENTABILITEIT VAN HET WESTLAND EN DE KRING OVER 1962
(netto-overschot per f.100,- kosten)

Geografische ligging der bedrijven	Totaal		Overwegend 1)			
			staand glas verwarmd		staand glas onverwarmd	
	aantal bedr.	rentabi- liteit	aantal bedr.	rentabi- liteit	aantal bedr.	rentabi- liteit
<u>Westland</u>						
Wateringen, Kwintshul, Poeldijk en Honselersdijk	37	26	26	30	10	-
Naaldwijk en Monster 's-Gravenzande en	35	20	9	-	23	21
Hoek van Holland	24	21	1	-	18	-
De Lier, Maasdijk en Maasland	19	-	12	-	5	-
Totaal	115	22	48	23	56	21
<u>De Kring</u>						
Delft, Schipluiden, Rijswijk, Nootdorp, Pijnacker en Zoetermeer	47	15	30	15	11	-
Berkel, Bergschenhoek, Bleiswijk en Nieuwerkerk a/d IJssel	27	21	25	22	-	-
Rotterdam, Capelle a/d IJssel, Leidschendam, Voorschoten, Voorburg, Loosduinen	39	16	23	19	9	-
Totaal	113	17	78	19	20	20

N.B. De rentabiliteit is alleen vermeld voor groepen van ten minste 20 bedrijven.

1) > 50% van het directe vermogensbeslag.

§ 2. D e s p r e i d i n g v a n d e r e n t a b i l i t e i t

In de nummers 3 en 4 van de bijlagen C, D en E is de spreiding van de gemiddelde rentabiliteit, resp. voorgesteld door het netto-overschot per f.100,- kosten en per f.100,- gemiddeld geïnvesteerd vermogen, in blokdiagrammen tot uitdrukking gebracht.

In tabel 2 is de spreiding van het netto-overschot per f.100,- kosten voor de belangrijkste groepen van bedrijven samengevat.

Tabel 1b

SAMENVATTING VAN DE VOORLOPIGE BEREKENDE RESULTATEN OVER 1962
(gemiddeld per bedrijf)

	Het Westland				De Kring		
	alle bedrijven	overwegend 1)		alle bedrijven	overwegend 1)		
		verwarmd staand glas	onverwarmd staand glas		verwarmd staand glas	onverwarmd staand glas	
Aantal bedrijven	115	48	56	113	78	20	
Aantal bedrijven in %	100	42	49	100	69	18	
Omzet in %	100	60	35	100	86	9	
Aantal ramen platglas	210	160	210	540	360	540	
Staannd glas verwarmd	26	55	4	37	53	-	
Staannd glas onverwarmd	31	19	44	11	6	35	
Platglas en open grond	43	30	48	43	34	47	
Arbeidsbezetting in manjaren	2,66	3,25	2,29	2,92	3,34	1,91	
Gemiddeld geïnvesteerd vermogen	128000	177000	95000	136000	165000	76000	
Idem per manjaar arbeidsbezetting	48000	54000	41000	47000	49000	40000	
Opbrengsten	58300	83200	41800	67400	83600	33600	
Kosten	47900	67500	34600	57500	70500	28100	
Netto-overschot	10400	15700	7200	9900	13100	5500	
Netto-overschot:							
per f.100,- kosten	22	23	21	17	19	20	
per f.100,- gem. geïnvesteerd vermogen	8	9	8	7	8	7	
per manjaar arbeidsbezetting	3900	4800	3100	3400	3900	2900	
Arbeidsinkomen per manjaar	10200	11000	9500	9700	10200	9200	
Arbeidsinkomen van de ondernemer	16400	20200	14000	14800	17300	11800	
Ondernemersinkomen	19200	24000	16000	17200	20300	13400	

1) > 50% van het directe vermogensbeslag.

SPREIDING VAN HET NETTO-OVERSCHOT PER f. 100,- KOSTEN
(aantal bedrijven in procenten)

Tabel 2

Percentage van de kosten	Westland			De Kring		
	alle bedr.	overwegend 1)		alle bedr.	overwegend 1)	
		verwarmd staand glas	onverwarmd staand glas		verwarmd staand glas	onverwarmd staand glas
Aantal bedrijven	115	48	56	113	78	20
<u>Negatief</u>	%	%	%	%	%	%
> 20	1	2	-	6	3	-
20 - 0	19	19	18	29	27	35
totaal verliesgevend	20	21	18	35	30	35
<u>Positief</u>						
0 - 20	34	29	36	29	31	20
20 - 40	27	27	29	25	27	30
40 - 60	13	13	14	9	10	10
> 60	6	10	3	2	2	5
totaal winstgevend	80	79	82	65	70	65
	100	100	100	100	100	100

1) > 50% van het directe vermogensbeslag.

§ 3. De spreiding van het ondernemersinkomen

Van het ondernemersinkomen (dat in de bijlagen C5, D5 en E5 naar bestanddelen is gespecificeerd) is in tabel 3 voor de belangrijkste bedrijfsgroepen de verdeling weergegeven door vermelding van het aantal ondernemers (in procenten) per inkomensklasse.

SPREIDING VAN HET ONDERNEMERSINKOMEN
(aantal ondernemers per inkomensklasse in procenten)

Tabel 3

	Westland			De Kring		
	alle bedr.	overwegend 1)		alle bedr.	overwegend 1)	
		verwarmd staand glas	onverwarmd staand glas		verwarmd staand glas	onverwarmd staand glas
Aantal bedrijven	115	48	56	113	78	20
Aantal ondernemers	128	57	60	143	99	23
<u>Inkomensklasse</u>						
< f. 2500,-	3	7	-	5	4	-
f. 2500,- - < f. 5000,-	3	-	5	10	7	13
f. 5000,- - < f. 7500,-	9	7	8	13	10	13
f. 7500,- - < f. 10000,-	12	12	12	6	4	9
f. 10000,- - < f. 15000,-	25	20	28	24	23	26
f. 15000,- - < f. 25000,-	23	14	32	23	27	30
f. 25000,- - < f. 40000,-	16	21	13	12	15	9
f. 40000,- - > f. 40000,-	9	19	2	7	10	-
	100	100	100	100	100	100

1) > 50% van het directe vermogensbeslag.

§ 4. De resultaten van de stookbedrijven in de Kring

Vervolgens verwijzen wij naar de bijlagen E 1 t/m 5, waarin van de bedrijven van de Kring met meer dan 65% verwarmd staand glas bedrijven zijn onderscheiden waarvan de hoofdteelt voor ten minste 50% van de verwarmde glasoppervlakte uit tomaten resp. uit komkommers bestond.

Voor de tomatenbedrijven is deze groepsindeling enerzijds toegepast ten aanzien van bedrijven met een gemiddelde plantdatum van de tomaten vóór 1 februari, anderzijds voor bedrijven waarin de tomaten later waren uitgeplant.

Voor de komkommerbedrijven is een dergelijke onderscheiding naar vroegere en latere teelten, in verband met het geringe aantal bedrijven (21) ter wille van de betrouwbaarheid van de cijferweergave niet doorgevoerd. De gemiddelde cijfers die ten aanzien van deze 21 komkommerbedrijven zijn gegeven, hebben daardoor betrekking op een vrij ongelijksoortige groep, met plantdata in hoofdzaak variërende van begin januari tot eind maart. Ook teelten van platglaskommers komen op deze bedrijven voor.

Overigens zijn de uitkomsten van deze stookkomkommerbedrijven, evenals die van de stooktomatenbedrijven, niet uitsluitend door het hoofdprodukt bepaald. Ook de voor- en nateelten hebben daarop invloed uitgeoefend. Het belangrijke verschil in rendement tussen de stooktomatenbedrijven (netto-overschot gemiddeld f. 27,- per f. 100,- kosten voor de vroegere en f. 23,- voor de latere bedrijven) enerzijds en de stookkomkommerbedrijven (netto-overschot gemiddeld f. 4,- per f. 100,- kosten) anderzijds, mag dus niet uitsluitend, doch wel in belangrijke mate aan de hoofdprodukten worden toegeschreven.

De vraag in hoeverre de vroegere stookkommerteelt rendabeler of onrendabeler zou zijn geweest dan de latere, kan, als gevolg van het geringe aantal waarnemingen, niet zonder meer worden beantwoord.

Uit de desbetreffende kolommendiagrammen van de bijlagen E 3 en E 4, waarin de bedrijven met een plantdatum van voor 1 februari afzonderlijk zijn aangeduid, valt geen duidelijk verschil in rentabiliteit tussen vroegere en latere stookteelten te constateren. De spreiding van de uitkomsten der 21 bedrijven was bovendien, zeker in vergelijking met die der tomatenbedrijven, betrekkelijk gering.

Op grond van deze cijfers kan worden geconcludeerd, dat de teelt van stooktomaten in 1962 aanmerkelijk rendabeler is geweest dan die van stookkommers.

Bij verdere interpretatie van de cijfers dient, met name t.a.v. de komkommerbedrijven, op grond van het geringe aantal waarnemingen de nodige voorzichtigheid te worden betracht.

§ 5. Vergelijking 1962 met 1960 en 1961

Tenslotte zijn in tabel 4 de resultaten van het gemiddelde bedrijf in het Westland en in de Kring over 1962 met die van 1960 en 1961 vergeleken. Bij deze vergelijking dient rekening te worden gehouden met

het feit dat in 1962 de steekproef is vernieuwd. De bedrijven van de nieuwe steekproef zijn gemiddeld kleiner (naar schatting resp. 10 en 15%) dan die van de oude steekproef.

Tabel 4

VERGELIJKING 1960, 1961 EN 1962

	Gemiddeld bedrijf in het Westland			Gemiddeld bedrijf in de Kring		
	1960	1961 : 1962		1960	1961 : 1962	
		voorlopige cijfers			voorlopige cijfers	
Aantal onderzochte bedrijven	176	170	115	225	219	113
Oppervl. verw.st. glas are	23	27	26	38	41	37
Oppervl. onverw. st.glas are	31	30	31	11	11	11
Aantal ramen platglas	250	240	210	910	810	540
Oppervl. platglas en open grond are	61	59	43	55	51	43
Arbeidsbezetting manj.	2,81	2,86	2,66	3,48	3,46	2,92
Totale opbrengsten	48800	53700	58300	62100	67400	67400
Totale kosten	41800	45300	47900	55000	58300	57500
Netto-overschot	7000	8400	10400	7100	9100	9900
Netto-overschot per f. 100,- kosten	17	19	22	13	16	17
Arbeidsinkomen per manjaar	7900	8800	10200	7500	8400	9700
Arbeidsinkomen v.d. ondern.	12200	13800	16400	11400	13500	14800
Ondernemersinkomen	14300	16300	19200	13800	16300	17200

Bijlage A

DE TUINBOUW IN HET WESTLAND EN IN DE KRING

Voor het verkrijgen van inzicht in de structuur van de tuinbouw in de te onderzoeken gebieden is gebruik gemaakt van de mei-inventarisatie over 1962. Door middel van deze gegevens kon een beeld worden verkregen van de spreiding van de bedrijven naar grootteklasse en gemeente van vestiging. De bedrijfsgrootte werd voor dit doel uitgedrukt in manjaren normale arbeidsbehoefte. Hierbij werden o.m. de volgende normen toegepast:

		are per manjaar	
hoofddeelt:		verwarmd	onverwarmd
tomaten	(st. glas)	24	32
komkommers	(st. glas)	15	25
komkommers	(pl.glas)	18	20
fruit	(st. glas)	20-35	24-40
bloemen	(st. glas)	14-17	15-20
groente	(open grond)		75-100
bloembollen	(open grond)		75
bloemen	(open grond)		40

Aan de hand van deze normen werd vastgesteld welke bedrijven in principe voor het onderzoek in aanmerking kwamen (arbeidsbehoefte ten minste één manjaar en meer dan 80% van de totale arbeidsbehoefte t.b.v. tuinbouwgewassen). Deze bedrijven werden vervolgens per gemeente gesorteerd naar oplopende grootte (arbeidsbehoefte), waarna in opzet voor het Westland elk 30e en voor de Kring elk 18e bedrijf in een steekproef werd opgenomen.

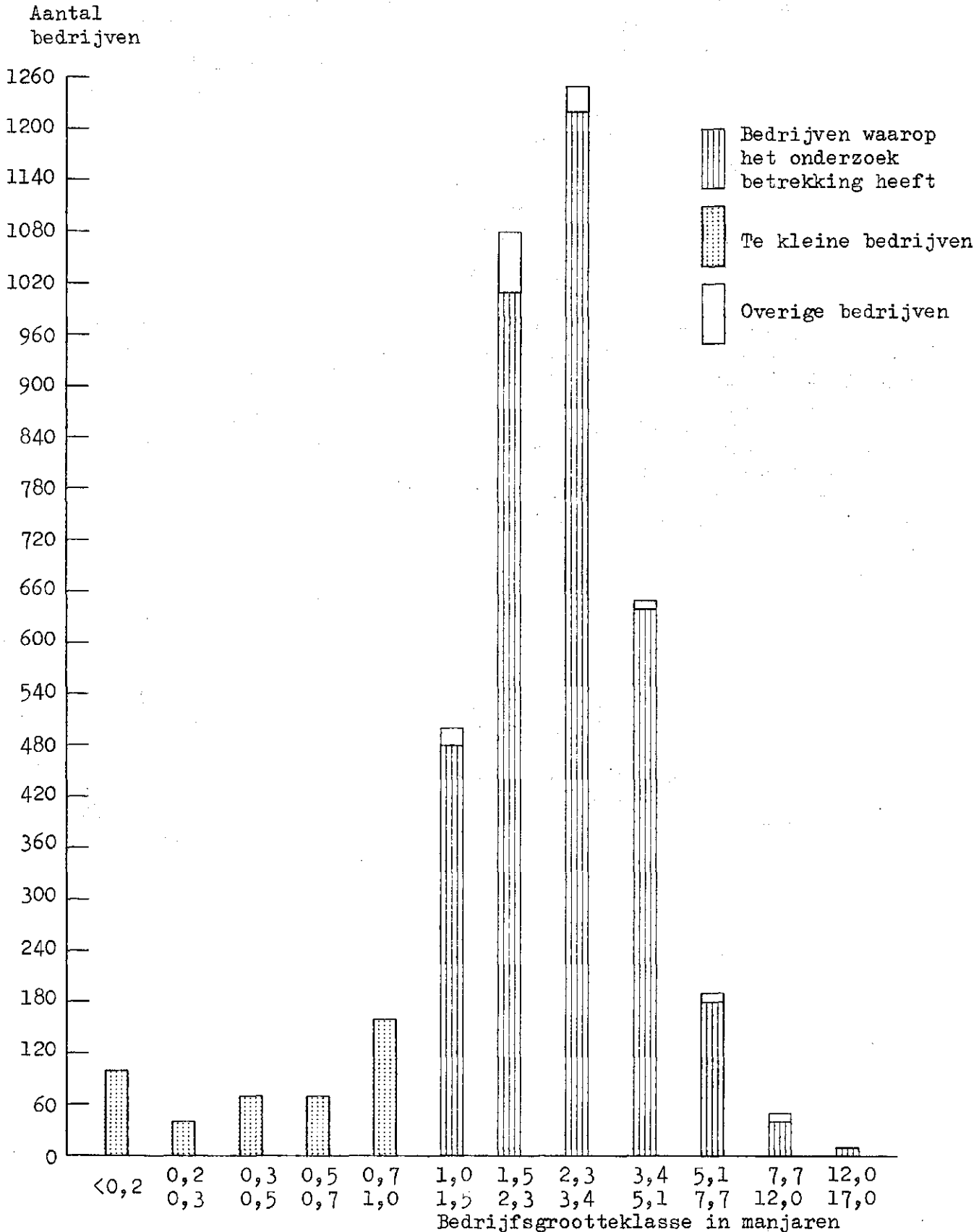
Het totale aantal bedrijven met tuinbouw in het Westland en in de Kring kan als volgt worden gespecificeerd:

	het Westland	de Kring
te onderzoeken bedrijven	3567	2265
te kleine bedrijven	444	261
overige bedrijven	144	291
alle bedrijven	4155	2817

In de grafieken 1 en 3 zijn bovengenoemde aantallen per grootteklasse arbeidsbehoefte tot uitdrukking gebracht. De grafieken 2 en 4 geven - eveneens per grootteklasse - een beeld van de totale arbeidsbehoefte van de bedrijven.

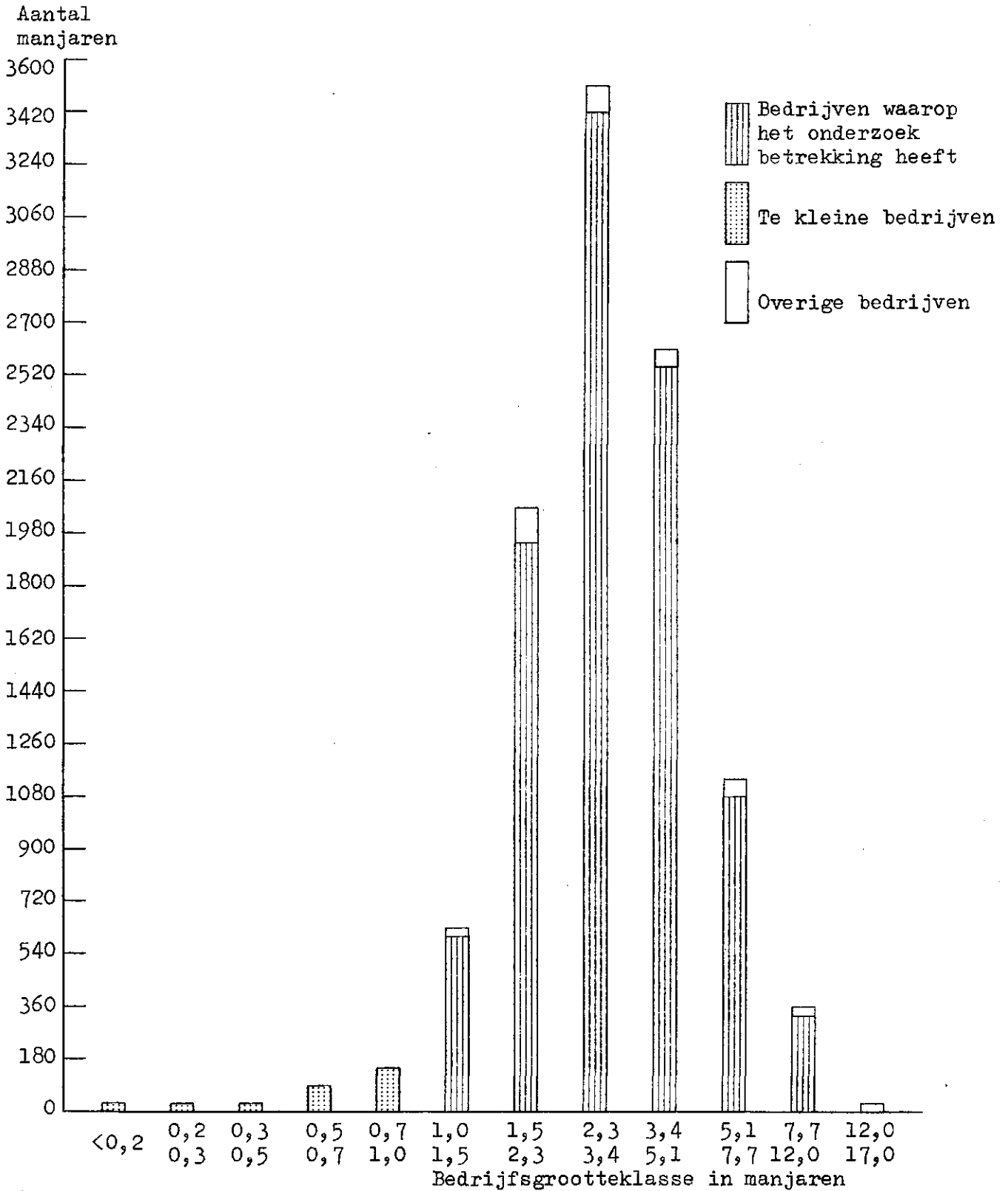
Voorts is een overzicht opgenomen van de spreiding van de bedrijven naar gemeente van vestiging, waarin, ter vergelijking, ook de steekproef is vermeld. Tenslotte is de spreiding van de steekproefbedrijven over de bedrijfsgrootteklassen vergeleken met de spreiding zoals deze zich voordoet bij het te onderzoeken universum.

BEDRIJVEN MET TUINBOUW IN HET WESTLAND^{x)}
(Aantal bedrijven per bedrijfsgrootteklasse)

x) Gegevens landbouwtelling mei 1962.

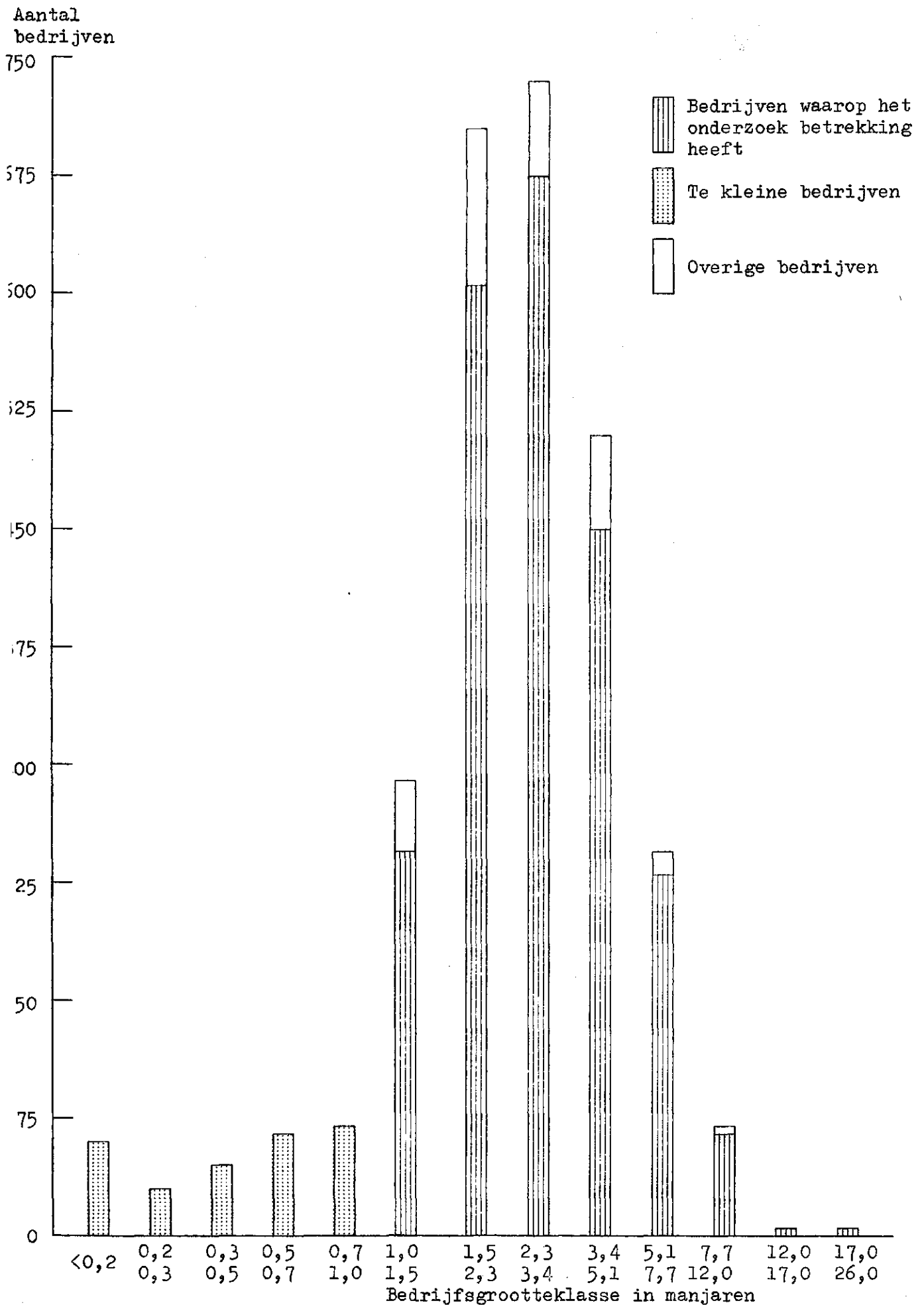
BEDRIJVEN MET TUINBOUW IN HET WESTLAND^{x)}
(Arbeidsbehoefte in manjaren per bedrijfsgrootteklasse)

x). Gegevens landbouwtelling mei 1962.

BEDRIJVEN MET TUINBOUW IN DE KRING^{x)}
(Aantal bedrijven per bedrijfsgrootteklasse)

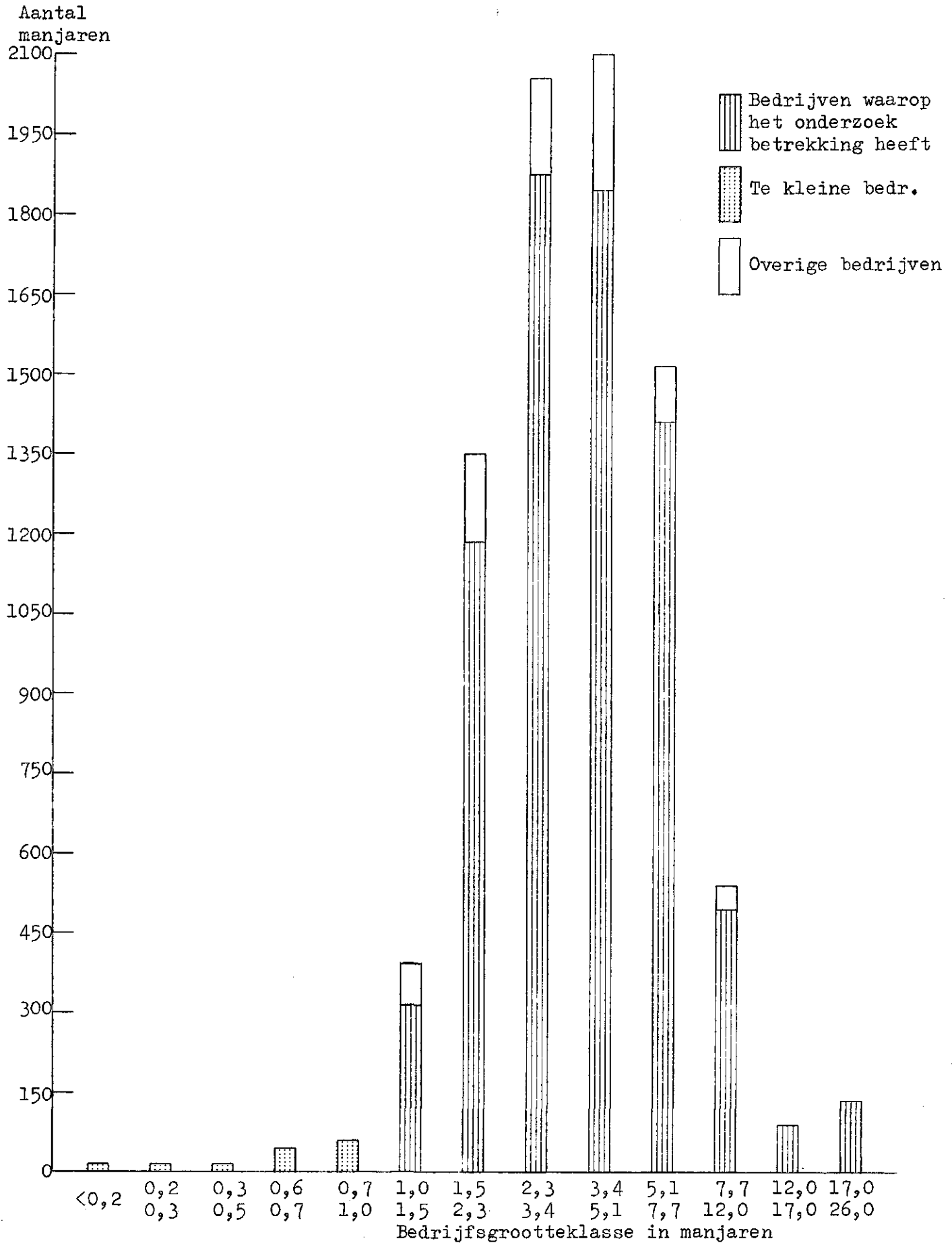
Bijlage A
Grafiek 3

) Gegevens landbouwtelling mei 1962.

BEDRIJVEN MET TUINBOUW IN DE KRING^{x)}
(Arbeidsbehoefte in manjaren per bedrijfsgrootteklasse)

Bijlage A
Grafiek 4

x) Gegevens landbouwtelling mei 1962.

HET UNIVERSUM EN DE STEEKPROEF
(indeling bedrijven naar gemeenten)

Gemeenten	Totaal		Buiten het onderzoek		Te onderzoeken		Steekproef in procenten	
	aantal bedrijven met tuinbouw	arbeids-behoefte (manj.)	aantal bedrijven	arbeids-behoefte (manj.)	aantal bedrijven	arbeids-behoefte (manj.)	aantal bedrijven	arbeids-behoefte
							%	%
Wateringen	465	1377	36	18	429	1359	3,3	3,1
Monster	762	2010	45	30	717	1980	3,3	3,3
Naaldwijk	1449	3777	252	276	1197	3501	3,3	3,3
's-Gravenzande	828	1794	141	105	687	1689	2,9	3,0
Hoek van Holland	87	207	15	15	72	192	2,8	2,5
De Lier	351	909	51	84	300	825	3,0	3,3
Maasland	177	423	33	75	144	348	3,5	3,3
Maassluis, Vlaardingen, Schiedam	36	66	15	24	21	42	4,8	5,2
Totaal het Westland	4155	10563	588	627	3567	9936	3,2	3,2
Schipluiden	282	794	21	22	261	772	5,4	5,6
Delft	45	86	12	6	33	80	3,0	2,2
Rijswijk	138	423	18	11	120	412	4,2	3,2
Nootdorp	105	399	-	-	105	399	4,8	4,8
Zoetermeer	75	186	24	57	51	129	5,9	6,1
Pijnacker	402	1106	39	33	363	1073	5,2	5,1
Berkel	234	656	63	92	171	564	5,8	6,5
Bergschenhoek	111	391	39	81	72	310	4,2	3,2
Bleiswijk	165	544	30	51	135	493	5,2	5,2
Rotterdam	264	763	39	59	225	704	4,9	4,1
Capelle aan de IJssel	81	217	9	7	72	210	5,6	7,2
Nieuwerkerk aan de IJssel	126	360	18	40	108	320	4,6	4,2
Moerkapelle, Benthuisen, Zevenhuizen, Moordrecht	222	577	150	387	72	190	4,2	4,4
Leiden, Voorschoten	108	276	24	39	84	237	3,6	2,2
Leidschendam, Voorburg	153	525	15	13	138	512	5,1	4,7
Loosduinen	306	955	51	27	255	928	5,1	5,0
Totaal de Kring	2817	8258	552	925	2265	7333	5,0	4,8

HET UNIVERSUM EN DE STEEKPROEF
(indeling te onderzoeken bedrijven naar bedrijfsgrootteklassen)

	Bedrijfsgrootteklassen in manjaren arbeidsbehoefte							Totaal
	1,0 1,5	1,5 2,3	2,3 3,4	3,4 5,1	5,1 7,7	7,7 12,0	12,0 en hoger	
Het Westland:								
aantal bedrijven	480	1014	1218	642	177	36	-	3567
arbeidsbehoefte in manj.	618	1929	3405	2577	1086	321	-	9936
De Kring:								
aantal bedrijven	243	606	672	447	228	57	12	2265
arbeidsbehoefte in manj.	309	1180	1886	1844	1410	497	207	7333
Steekproef het Westland:								
aantal bedrijven	3,1 %	3,4 %	3,3 %	2,8 %	4,0 %	2,8 %	-	3,2 %
arbeidsbehoefte	3,1 %	3,4 %	3,3 %	2,8 %	4,1 %	2,6 %	-	3,2 %
Steekproef de Kring:								
aantal bedrijven	4,1 %	5,1 %	5,7 %	4,7 %	5,3 %	-	8,3 %	5,0 %
arbeidsbehoefte	4,2 %	5,0 %	5,7 %	4,8 %	5,4 %	-	6,1 %	4,8 %

BIJLAGEN C

Het Westland

	Alle bedrij- ven	waarvan overwegend (> 50 %) 1)		Bedrijven met meer dan 65% 1)		
		verwarmd staand glas	onver- warmd staand glas	verwarmd staand glas	onverwarmd staand glas	
		are	are	totaal groente 2)	totaal groente 3)	waarvan >65% totaal groente 3)
Aantal bedrijven	115	48	56	37	42	33
Aantal bedrijven in %	100	42	49	32	37	29
Aantal ramen platglas	210	160	210	120	160	170
Standaard glas verwarmd:	are	are	are	are	are	are
groenten	21	45	3	51	1	2
fruit	246	3	1	4	-	1
bloemen	3	7	-	8	-	-
Standaard glas onverwarmd:	23	12	35	10	37	43
groenten	7	6	8	6	9	5
fruit	154	1	1	1	2	-
bloemen	7	5	8	4	6	6
Platglas						
Opengrondstuinbouw:						
groenten en vroege aardappe- len	25	15	28	13	28	31
bloemen en bollen	6	5	7	6	4	4
zaden	1	-	2	-	1	1
fruit	2	2	2	3	2	1
braak	2	3	1	4	2	1
Totaal tuinbouw	100	104	96	110	92	95
Landbouw en veeteelt	3	6	1	6	2	3
Verhuurd	2	2	2	2	2	1
Erf, blijvende paden enz.	27	32	24	34	22	22
Kadastrale oppervlakte	132	144	123	152	118	121
Waarvan eigendom	104	125	85	131	82	88
Aantal ondernemers per bedr.	1,11	1,19	1,07	1,24	1,23	1,06
Arbeid v.d. ondernemer(s) in manjaren	1,23	1,29	1,21	1,35	1,32	1,18
Arb. v. gezinsleden in manj.	0,31	0,35	0,28	0,33	0,29	0,36
Arb. v. vast personeel in manj.	0,82	1,36	0,42	1,63	1,35	0,41
Arb. v. Los personeel in manj.	0,30	0,25	0,38	0,28	0,31	0,29
Tot. arbeidsbezetting in manj.	2,66	3,25	2,29	3,59	3,27	2,27
Arb. door ondernemers en ge- zinsleden (in %)	58	51	65	47	50	68

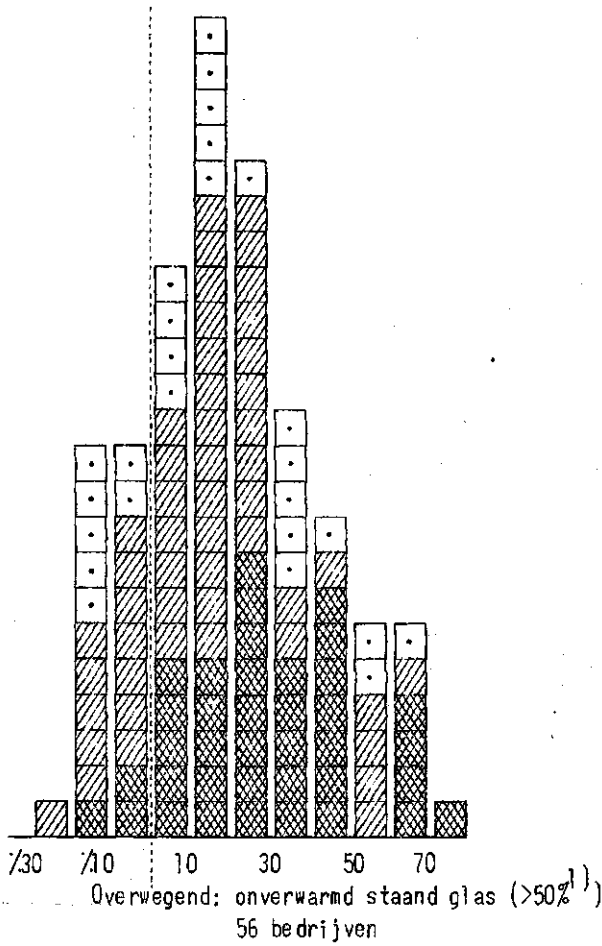
1) Van het directe vermogensbeslag. 2) Van de oppervlakte hoofdteelten onder verwarmd staand glas.

1 28 1

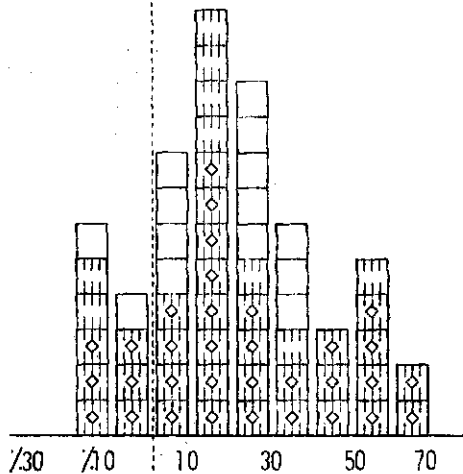
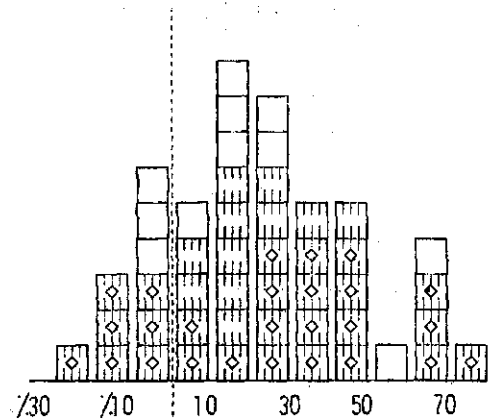
	Alle bedrijven	Bedrijven met meer dan 65% 1)		
		waarvan overwegend (>50 %) 1)		Bedrijven met meer dan 65% 1)
		verwarmd staand glas	onverwarmd staand glas	
		verwarmd staand glas	onverwarmd staand glas	
Aantal bedrijven	115	48	56	
Aantal bedrijven in %	100	42	49	
Omzet in %	100	60	35	
Gemiddeld geïnvesteerd vermogen	128000	177000	95000	
Kosten				
Afschrijvingen	6700	9900	4500	
Huur en pacht	600	600	600	
Rente	4800	7000	3400	
Arbeid betaald personeel	7200	10200	5300	
Arbeid ondernemers	7900	8300	7800	
Arbeid gezinsleden	1500	1700	1400	
Materialen	13100	22300	6500	
Diensten van derden en overige kosten	6100	7500	5100	
Totaal	47900	67500	34600	
Opbrengsten				
Tuinbouwprodukten:	57700	82400	41300	
(waarvan bloemen en bollen)	(8400)	(16000)	(3200)	
Overige opbrengsten	600	800	500	
Totaal	58300	83200	41800	
Netto-overschot	10400	15700	7200	
Netto-overschot:				
per f. 100,- kosten	22	23	21	
per f. 100,- gem. geïnvest. vermogen	8	9	8	
per manjaar	3900	4800	3100	
Arbeidsinkomen per manjaar	10200	11000	9500	
Arbeidsinkomen van de ondernemer	16400	20200	14000	
Ondernemersinkomen	19200	24000	16000	
Geografische ligging der bedrijven:				
Wateringen, Kwintsheul, Poeldijk,	37	26	10	
Honselersdijk	35	9	23	
Naaldwijk, Monster	24	1	18	
's-Gravenzande, Hoek van Holland	19	12	5	
De Lier, Maasdijk, Maasland				

1) Van het directe vermogensbeslag. 2) Van de oppervlakte hoofdteelten onder verwarmd staandglas.
3) Van de oppervlakte hoofdteelten onder onverwarmd staand glas.

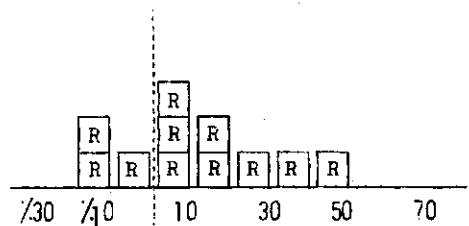
Alle bedrijven
115 bedrijven

Overwegend:
verwarmd staand glas (>50%¹)
48 bedrijven

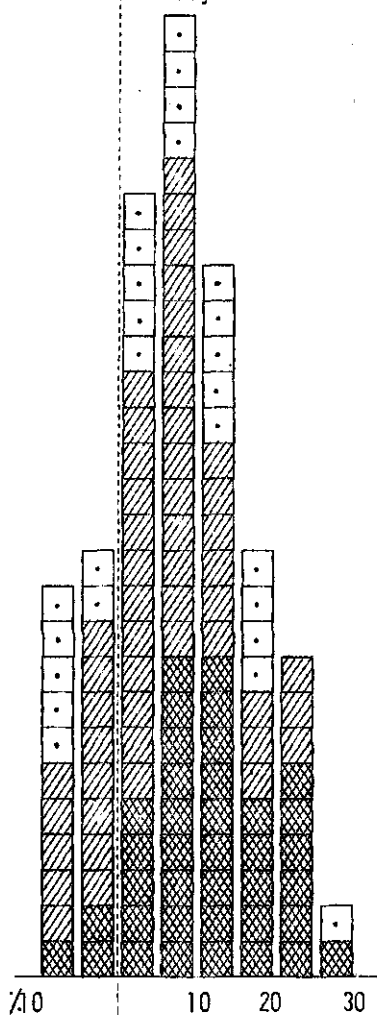
Overige bedrijven
11 bedrijven

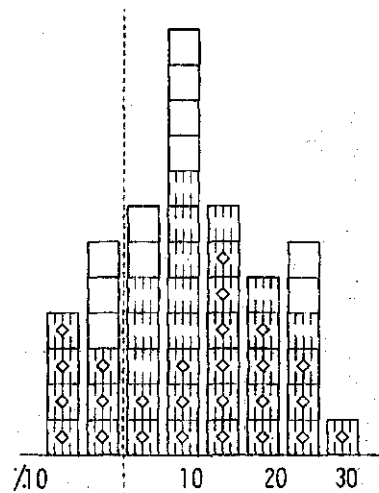
- 1) Van het directe vermogensbeslag.
- 2) Van de oppervlakte hoofdteelten onder verwarmd - resp. onverwarmd staand glas.

- kosten < f.25000,- per bedrijf
- ▨ kosten f.25000,- - f.50000,- per bedrijf
- ▩ kosten > f.50000,- per bedrijf
- 50-65% 1)
- ▨ >65% 1)
- ▩ waarvan >65% groente 2)
- R overige bedrijven

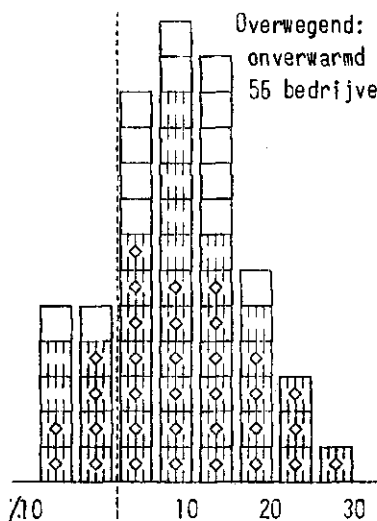
Alle bedrijven
115 bedrijven

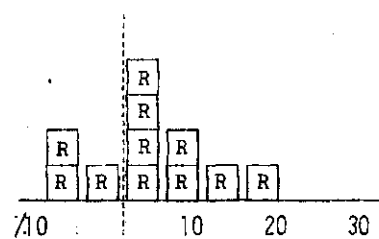
Overwegend:
verwarmd staand glas (>50%¹⁾)
48 bedrijven

Overwegend:
onverwarmd staand glas (>50%¹⁾)
55 bedrijven

Overige bedrijven
11 bedrijven

Netto-overschot per f.100,- gem.geïnv.vermogen

- 1) Van het directe vermogensbeslag.
- 2) Van de oppervlakte hoofdteelten onder verwarmd - resp. onverwarmd staand glas

- kosten < f. 25000,- per bedrijf
- ▨ kosten f.25000,- - f. 50000,- per bedrijf
- ▩ kosten > f. 50000,- per bedrijf
- 50 - 65%¹⁾
- ▤ >65%¹⁾
- ▥ waarvan > 65% groente²⁾
- R overige bedrijven

INKOMEN UIT HET BEDRIJF OVER 1962
(voorlopige cijfers, gemiddeld per ondernemer)

	Alle bedrij- ven	waarvan overwegend (> 50%) 1)		Bedrijven met meer dan 65% 1)		
		verwarmd staand glas	onverwarmd staand glas	verwarmd staand glas	onverwarmd staand glas	
				totaal	waarvan > 65% groente 2)	waarvan > 65% totaal groente 3)
Aantal bedrijven	115	48	56	37	26	42
Aantal ondernemers	128	57	60	46	32	45
Netto-overschot	9300	13200	6800	14700	14800	6900
Handenarbeid ondernemer	7100	7000	7200	7000	6900	7200
Arbeidsinkomen van de ondernemer	16400	20200	14000	21700	21700	14100
Rente meer berekend dan betaald	2800	3800	2000	3900	3500	1900
Ondernemersinkomen	19200	24000	16000	25600	25200	16000
Handenarbeid gezinsleden	1400	1400	1300	1300	1200	1500
Gezinsinkomen uit bedrijf	20600	25400	17300	26900	26400	17500
						18900

1) Van het directe vermogensbeslag.

2) Van de oppervlakte hoofdteelten onder verwarmd staand glas.

3) Van de oppervlakte hoofdteelten onder onverwarmd staand glas.

BIJLAGEN D

(voorlopige cijfers, gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrij- ven	waarvan overwegend (>50%) 1)		Bedrijven met meer dan 65% verwarmd staand glas 1)		waarvan plantdatum: (gemiddeld) voor 1 febr. van 1 febr. af
		verwarmd staand glas	onverwarmd staand glas	totaal	are	
Aantal bedrijven						
Aantal bedrijven in %						
Aantal ramen platglas						
Staand glas verwarmd						
Tomaten	27	39	-	41	48	35
Komkommers	10	13	-	15	16	13
Overig	-	1	-	-	1	-
Staand glas onverwarmd						
Tomaten	8	4	26	2	1	3
Komkommers	2	1	7	1	1	-
Overig	1	1	2	1	-	1
Platglas	15	9	16	7	8	7
Opengrondstuinbouw:						
groenten en vroege aardappelen	25	21	29	21	17	25
bloemen	1	1	1	1	1	-
braak	2	3	1	3	5	1
Totaal tuinbouw	91	93	82	92	98	85
Landbouw en veeteelt	14	17	1	20	6	33
Verhuurd	8	11	3	12	21	4
Erf, blijvende paden enz.	26	28	20	28	28	28
Kadastrale oppervlakte	139	149	106	152	153	150
Waarvan eigendom	90	108	43	113	122	105
Aantal ondernemers per bedrijf						
Arbeid van de ondernemer(s) in manjaren	1,27	1,27	1,15	1,29	1,30	1,28
Arbeid van gezinsleden in manjaren	1,38	1,39	1,25	1,40	1,40	1,40
Arbeid van vast personeel in manjaren	0,33	0,44	0,05	0,44	0,51	0,37
Arbeid van los personeel in manjaren	1,00	1,27	0,40	1,29	1,61	0,99
Totale arbeidsbezetting in manjaren	0,21	0,24	0,21	0,26	0,26	0,27
Arbeid door ondernemers en gezinsleden (in %)	2,92	3,34	1,91	3,39	3,78	3,03
	59	55	68	54	50	58

1) Van het directe vermogensbeslag.

	Alle bedrijven	waarvan overwegend (> 50%) 1.)		Bedrijven met meer dan 65% verwarmd staand glas 1)	
		verwarmd staand glas	onverwarmd staand glas	totaal	waarvan plantdatum: (gemiddeld) voor 1 febr. van 1 febr. af
Aantal bedrijven	113	78	20	69	33
Aantal bedrijven in %	100	69	18	61	29
Omzet in %	100	86	9	79	45
Gemiddeld geïnvesteerd vermogen	136000	165000	76000	169000	198000
Kosten					142000
Afschrijvingen	7400	9100	3600	9400	11300
Huur en pacht	600	700	600	600	300
Rente	5000	6200	2400	6400	7700
Arbeid betaald personeel	7900	9900	3700	10200	12400
Arbeid ondernemers	8800	8900	8000	9000	9000
Arbeid gezinsleden	1600	2100	300	2100	2500
Materialen	19600	25700	5400	26900	32800
Diensten van derden en overige kosten	6600	7900	4100	8300	9400
Totaal	57500	70500	28100	72900	85400
Opbrengsten					61400
Tuinbouwprodukten	66900	83000	33200	86700	103000
Overige opbrengsten	500	600	400	600	700
Totaal	67400	83600	33600	87300	103700
Netto-overschot	9900	13100	5500	14400	18300
Netto-overschot:					
per f. 100,- kosten	17	19	20	20	21
per f. 100,- gem. geïnvesteerd vermogen	7	8	7	9	9
per manjaar arbeidsbezetting	3400	3900	2900	4200	4800
Arbeidsinkomen per manjaar	9700	10200	9200	10500	11200
Arbeidsinkomen van de ondernemer	14800	17300	11800	18200	21000
Ondernemersinkomen	17200	20300	13400	21200	24900
Geografische ligging der bedrijven:					
Delft, Schipluiden, Nootdorp, Rijswijk,	47	30	11	26	18
Pijnacker, Zoetermeer	10	9	-	9	8
Berkel					1
Bergenschenhoek, Bleiswijk, Rotterdam,					
Nieuwerkerk a/d IJssel en Capelle a/d					
IJssel	33	26	2	24	4
Leidschendam, Voorburg, Voorschoten	10	6	3	5	1
Loosduinen	13	7	4	5	2

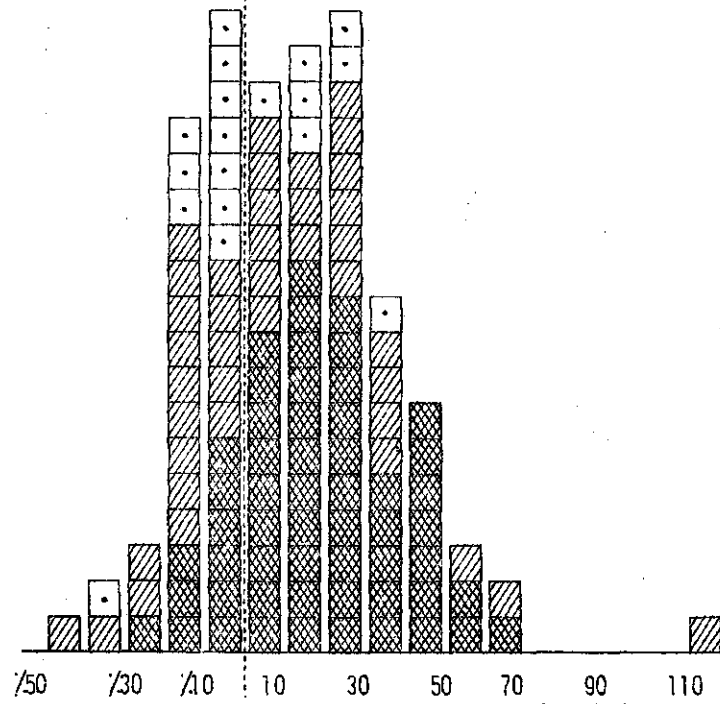
1) Van het directe vermogensbeslag.

De Kring

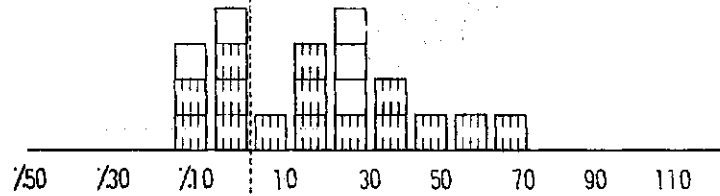
SPREIDING VAN HET NETTO-OVERSCHOT PER F.100,- KOSTEN
(elk vakje stelt een bedrijf voor)

Bijlage D 3

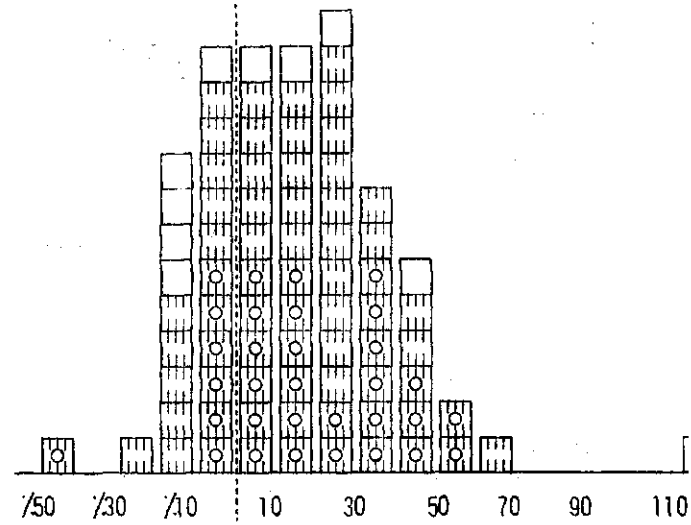
Alle bedrijven
113 bedrijven

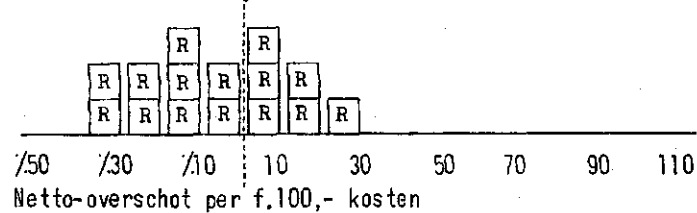
Overwegend: onverwarmd staand glas (>50% 1)
20 bedrijven

Overwegend:
verwarmd staand glas (>50% 1)
78 bedrijven

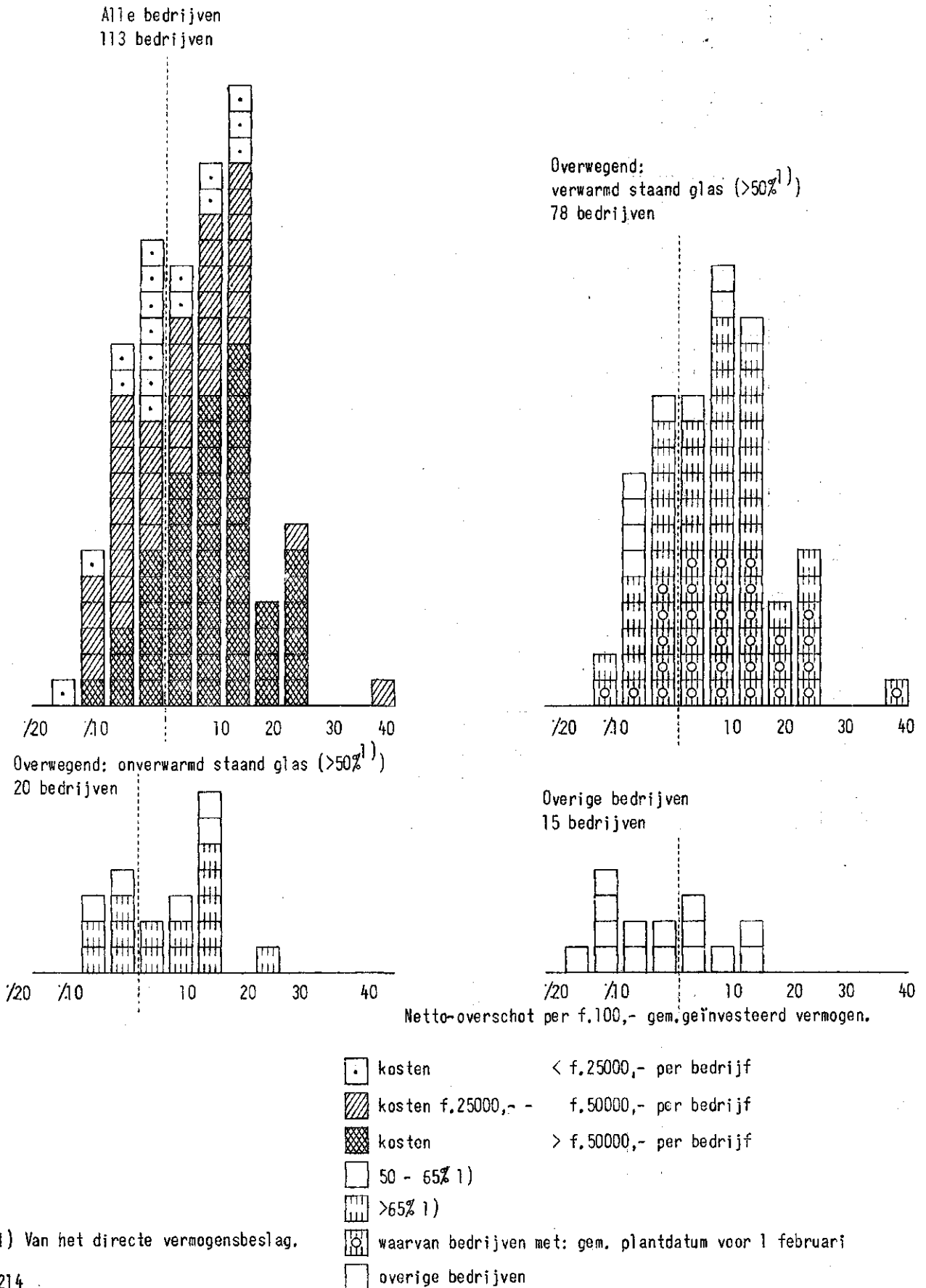
Overige bedrijven
15 bedrijven

Netto-overschot per f.100,- kosten

- kosten < f.25000,- per bedrijf
- ▨ kosten f.25000,- - f.50000,- per bedrijf
- ▩ kosten > f.50000,- per bedrijf
- 50-65% 1)
- ▤ >65% 1)
- ⊙ waarvan bedrijven met: gem.plantdatum voor 1 februari
- R overige bedrijven

1) Van het directe vermogensbeslag

INKOMEN UIT HET BEDRIJF OVER 1962
(voorlopige cijfers, gemiddeld per ondernemer)

	Alle bedrij- ven	waarvan overwegend (>50%) 1)			Bedrijven met meer dan 65% verwarmd staand glas 1)	
		verwarmd staand glas	onverwarmd staand glas		totaal	waarvan plantdatum: (gemiddeld) voor 1 febr. van 1 febr. af
Aantal bedrijven	113	78	20		69	33 36
Aantal ondernemers	143	99	23		89	43 46
Netto-overschot	7800	10300	4800		11200	14100 8600
Handenarbeid ondernemer	7000	7000	7000		7000	6900 7000
Arbeidsinkomen van de ondernemer	14800	17300	11800		18200	21000 15600
Rente meer berekend dan betaald	2400	3000	1600		3000	3900 2100
Ondernemersinkomen	17200	20300	13400		21200	24900 17700
Handenarbeid gezinsleden	1300	1700	200		1600	1900 1400
Gezinsinkomen uit bedrijf	18500	22000	13600		22800	26800 19100

1) Van het directe vermogensbeslag.

BIJLAGEN E

De Kring
Bedrijven met meer dan
65% verwarmd staand glas

GRONDGEBRUIK EN ARBEIDSBEZETTING OVER 1962 1)
(voorlopige cijfers, gemiddeld per bedr.)

Bijlage E-1

	Alle bedrijven	overwegend tomaten 2)		overwegend komkommers 2)
		plantdatum gemiddeld voor 1 februari	van 1 februari af	
Aantal bedrijven	69	24	24	21
Aantal bedrijven in %	100	35	35	30
Aantal ramen platglas	330	160	150	720
Staand glas verwarmd	are	are	are	are
Tomaten	41	64	47	7
Komkommers	15	9	7	30
Overig	-	1	-	-
Staand glas onverwarmd				
Tomaten	2	2	3	2
Komkommers	1	1	1	-
Overig	1	1	1	-
Platglas	7	3	4	16
Opengrondstuinbouw:				
groenten en vroege aardappelen	21	14	23	26
bloemen	1	2	-	1
braak	3	4	-	5
Totaal tuinbouw	92	101	86	87
Landbouw en veeteelt	20	7	46	3
Verhaard	12	12	6	20
Erf, blijvende paden enz.	28	29	28	27
Kadastrale oppervlakte	152	149	166	137
Waarvan eigendom	113	116	126	95
Aantal ondernemers per bedrijf	1,29	1,42	1,33	1,10
Arbeid van de ondernemer(s) in manjaren	1,40	1,51	1,42	1,26
Arbeid van gezinsleden in manjaren	0,44	0,48	0,44	0,38
Arbeid van vast personeel in manjaren	1,29	1,58	1,05	1,23
Arbeid van los personeel in manjaren	0,26	0,25	0,29	0,24
Totale arbeidsbezetting in manjaren	3,39	3,82	3,20	3,11
Arbeid door ondernemers en gezinsleden (in %)	54	53	58	52

- 1) Voor toelichting zie § 4 van Hoofdstuk II.
2) > 50% van de oppervlakte verwarmd staand glas.

	Alle bedrijven	overwegend tomaten 2)		overwegend komkommers 2)
		plantdatum voor 1 februari	gemiddeld van 1 februari af	
Aantal bedrijven	69	24	24	21
Aantal bedrijven in %	100	35	35	30
Omzet in %	100	45	32	23
Gemiddeld geïnvesteerd vermogen	169000	216000	154000	133000
Kosten				
Afschrijvingen	9400	12600	8700	6400
Huur en pacht	600	300	200	1600
Rente	6400	8400	5900	4600
Arbeid betaald personeel	10200	11800	8500	10300
Arbeid ondernemers	9000	9700	9100	8100
Arbeid gezinsleden	2100	2400	2100	1900
Materialen	26900	34000	22400	23900
Diensten van derden en overige kosten	8300	10100	8000	6600
Totaal	72900	89300	64900	63400
Opbrengsten				
Tuinbouwprodukten	86700	112900	79000	65700
Overige opbrengsten	600	900	700	300
Totaal	87300	113800	79700	66000
Netto-overschot	14400	24500	14800	2600
Netto-overschot:				
per f. 100,- kosten	20	27	23	4
per f. 100,- geïnvesteerd vermogen	9	11	10	2
per manjaar arbeidsbezetting	4200	6400	4600	800
Arbeidsinkomen per manjaar	10500	12700	10800	7400
Arbeidsinkomen van de ondernemer	18200	24100	17900	9700
Ondernemersinkomen	21200	28400	20300	11600
Geografische ligging der bedrijven:				
Delft, Schipluiden, Nootdorp, Rijswijk, Pijnacker en Zoetermeer	26	12	3	11
Berkel	9	7	-	2
Bergschenhoek, Bleiswijk, Rotterdam, Nieuwerkerk a/d IJssel en Capelle a/d IJssel	24	4	17	3
Leidschendam, Voorburg, Voorschoten	5	1	2	2
Loosduinen	5	-	2	3

1) Voor toelichting zie § 4 van hoofdstuk II.

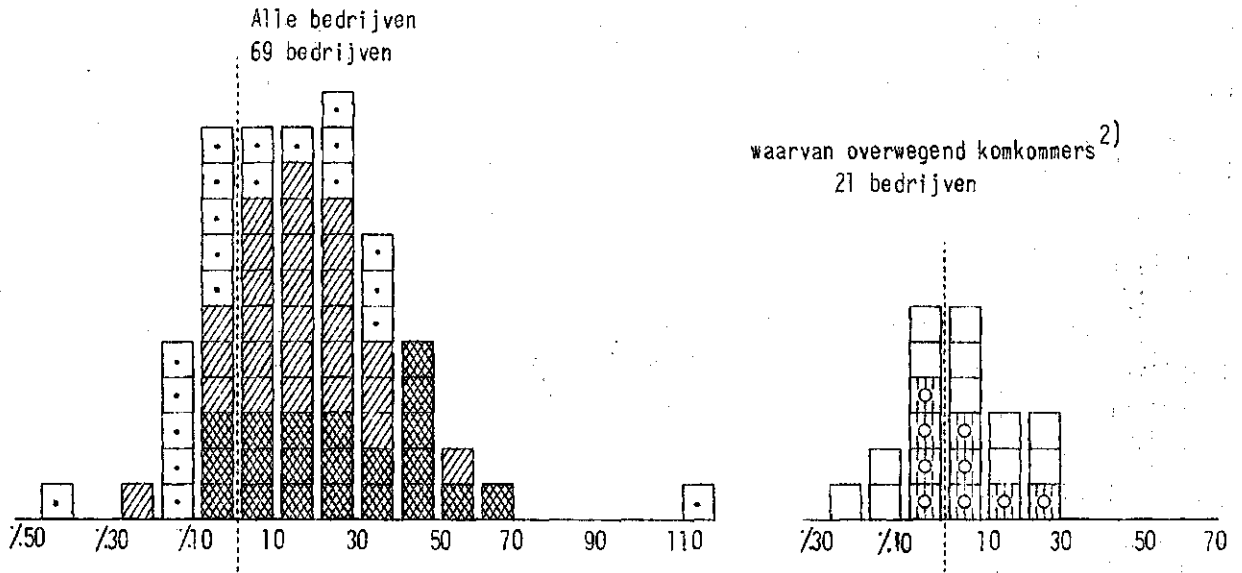
2) > 50% van de oppervlakte verward staand glas.

De Kring.

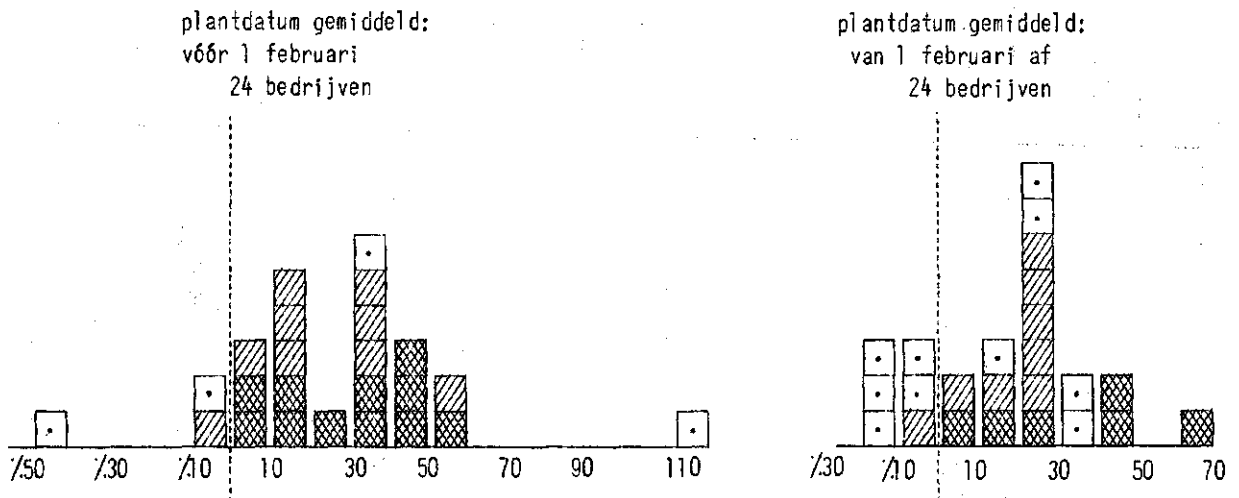
Bedrijven met meer dan 65% verwarmd staand glas.

Bijlage E - 3

SPREIDING VAN HET NETTO-OVERSCHOT PER F.100,- KOSTEN 1)
(elk vakje stelt een bedrijf voor)

waarvan overwegend tomaten 2)

1) Voor toelichting zie §4
hoofdstuk II

2) > 50% van de oppervlakte verwarmd
staand glas,

• kosten < f 50.000,- per bedrijf
▨ kosten f 50.000,- - f 75.000,- per bedrijf
▩ kosten > f 75.000,- per bedrijf

	Alle bedrijven	overwegend tomaten 2)		overwegend komkommers 2)
		plantdatum voor 1 februari	gemiddeld van 1 februari af	
Aantal bedrijven	69	24	24	21
Aantal bedrijven in %	100	35	35	30
Omzet in %	100	45	32	23
Gemiddeld geïnvesteerd vermogen	169000	216000	154000	133000
Kosten				
Afschrijvingen	9400	12600	8700	6400
Ihuur en pacht	600	300	200	1600
Rente	6400	8400	5900	4600
Arbeid betaald personeel	10200	11800	8500	10300
Arbeid ondernemers	9000	9700	9100	8100
Arbeid gezinsleden	2100	2400	2100	1900
Materialen	26900	34000	22400	23900
Diensten van derden en overige kosten	8300	10100	8000	6600
Totaal	72900	89300	64900	63400
Opbrengsten				
Tuinbouwprodukten	86700	112900	79000	65700
Overige opbrengsten	600	900	700	300
Totaal	87300	113800	79700	66000
Netto-overschot	14400	24500	14800	2600
Netto-overschot:				
per f. 100,- kosten	20	27	23	4
per f. 100,- geïnvesteerd vermogen	9	11	10	2
per manjaar arbeidsbezetting	4200	6400	4600	800
Arbeidsinkomen per manjaar	10500	12700	10800	7400
Arbeidsinkomen van de ondernemer	18200	24100	17900	9700
Ondernemersinkomen	21200	28400	20300	11600
Geografische ligging der bedrijven:				
Delft, Schipluiden, Nootdorp, Rijswijk, Pijnacker en Zoetermeer	26	12	3	11
Berkel	9	7	-	2
Bergschenhoek, Bleiswijk, Rotterdam, Nieuwerkerk a/d IJssel en Capelle a/d IJssel	24	4	17	3
Leidschendam, Voorburg, Voorschoten	5	1	2	2
Loosduinen	5	-	2	3

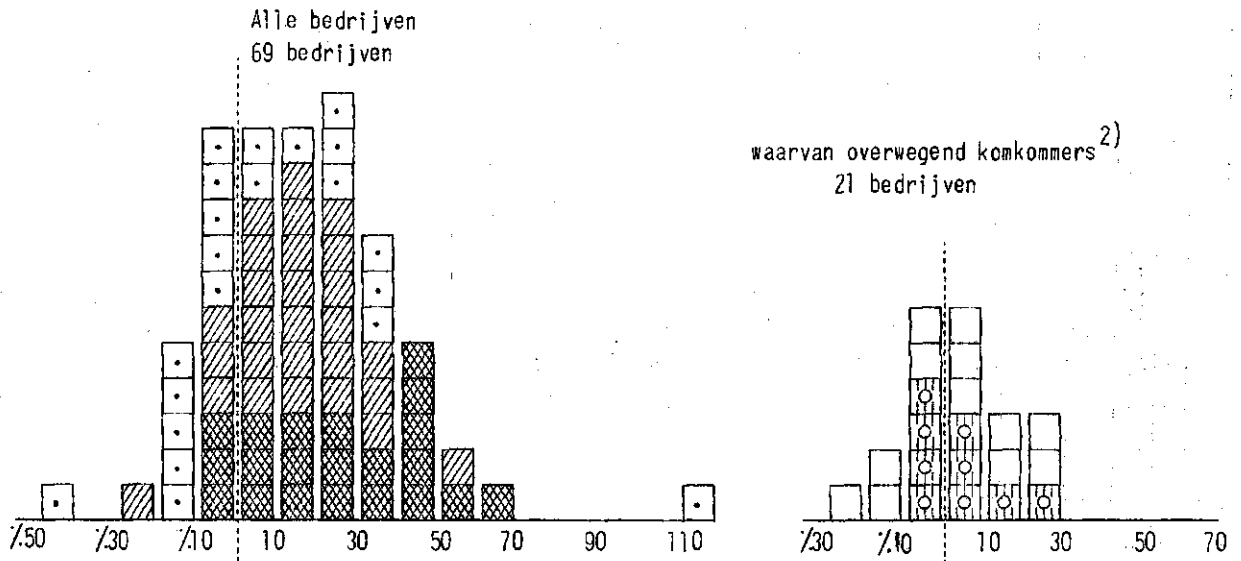
- 1) Voor toelichting zie § 4 van hoofdstuk II.
 2) > 50% van de oppervlakte verwarmd staand glas.

De Kring.

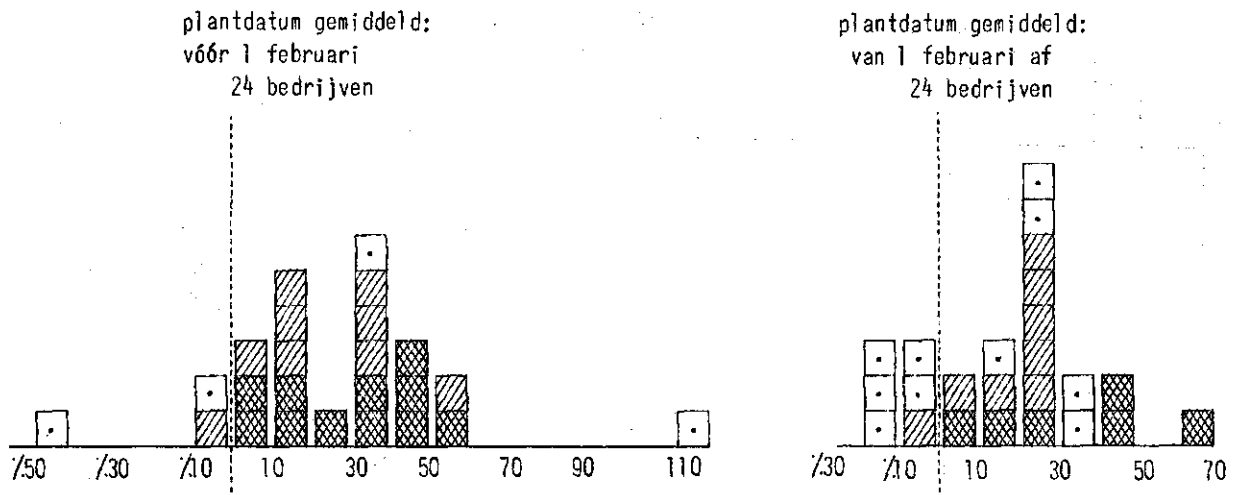
Bedrijven met meer dan 65% verwarmd staand glas.

Bijlage E - 3

SPREIDING VAN HET NETTO-OVERSCHOT PER F.100,- KOSTEN 1)
(elk vakje stelt een bedrijf voor)

waarvan overwegend tomaten 2)

1) Voor toelichting zie §4
hoofdstuk II

2) > 50% van de oppervlakte verwarmd
staand glas.

214

• kosten < f 50.000,- per bedrijf
▨ kosten f 50.000,- - f 75.000,- per bedrijf
▩ kosten > f 75.000,- per bedrijf

waarvan bedrijven met gemiddelde plantdatum:

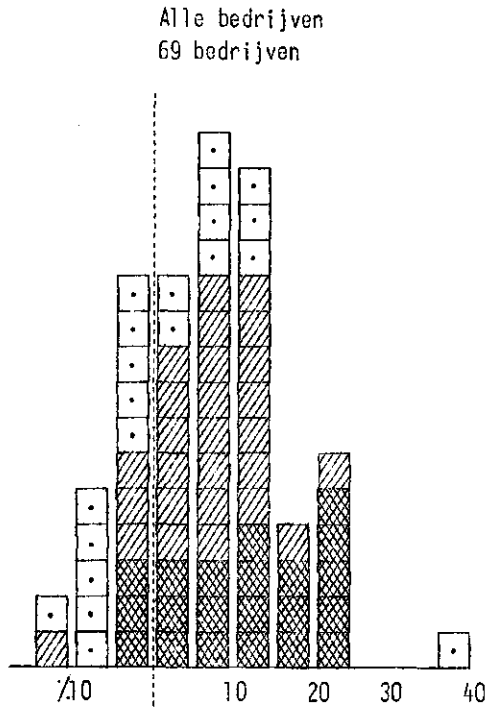
◐ vóór 1 februari
◑ van 1 februari af

De Kring.

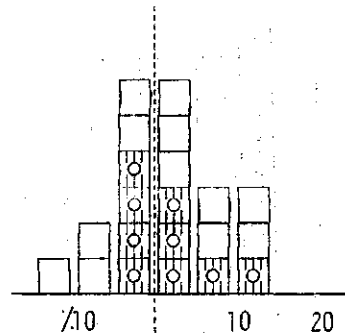
Bedrijven met meer dan 65% verwarmd staand glas.

Bijlage E - 4

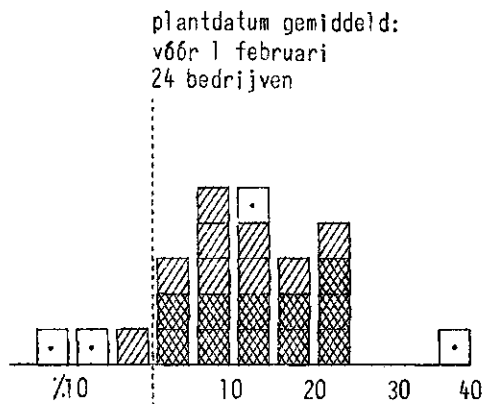
SPREIDING VAN HET NETTO-OVERSCHOT PER f.100,- GEMIDDELD
GEINVESTEERD VERMOGEN 1)
(elk vakje stelt een bedrijf voor)

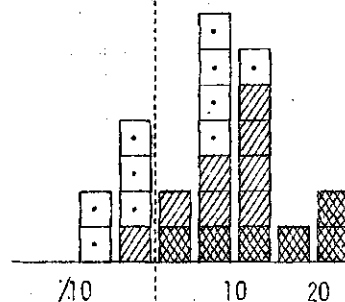
waarvan overwegend komkommers 2)
21 bedrijven

waarvan overwegend tomaten 2)

plantdatum gemiddeld:
van 1 februari af
24 bedrijven

Netto-overschot per f 100,- gem. geinv.vermogen.

1) Voor toelichting zie § 4
hoofdstuk II

2) > 50% van de oppervlakte
verwarmd staand glas

- kosten < f 50.000,- per bedrijf
- ▨ kosten f 50.000,- - f 75.000,- per bedrijf
- ▩ kosten > f 75.000,- per bedrijf

waarvan bedrijven met gemiddelde plantdatum:

- ◐ vóór 1 februari
- ◑ van 1 februari af

De Kring
Bedrijven met meer dan
65% verwarmd staand glas

Bijlage E-5

INKOMEN UIT HET BEDRIJF OVER 1962 1)
(voorlopige cijfers, gemiddeld per ondernemer)

	Alle be- drijven	overwegend tomaten 2)		overwegend komkommers 2)
		plantdatum voor 1 februari	gemiddeld van 1 februari af	
Aantal bedrijven	69	24	24	21
Aantal ondernemers	89	34	32	23
Netto-overschot	11200	17300	11100	2300
Handenarbeid ondernemer	7000	6800	6800	7400
Arbeidsinkomen van de ondernemer	18200	24100	17900	9700
Rente meer berekend dan betaald	3000	4300	2400	1900
Ondernemersinkomen	21200	28400	20300	11600
Handenarbeid gezinsleden	1600	1700	1500	1800
Gezinsinkomen uit bedrijf	22800	30100	21800	13400

1) Voor toelichting zie § 4 van hoofdstuk II.

2) > 50% van de oppervlakte verwarmd staand glas.

In de reeks Verslagen van het Landbouw-Economisch Instituut zijn reeds verschenen:

1. "Rentabiliteit van de tuinbouw in het Geestmer-ambacht en het Grootslag", november 1962	Prijs f. 2,50
2. "Renkum-Ageleresch", Sociaal-economische schets van een ruilverkaveling in Twenthe, november 1962	Niet voor publikatie
3. "Rentabiliteit van de boomkwekerij in Boskoop e.o.", november 1962	Prijs f. 1,50
4. Telersprijzen akkerbouwprodukten, oogst 1961, november 1962	Prijs f. 3,-
5. "Rentabiliteit van de weidebedrijven", december 1962. Voorcalculatie 1962/63, november t/m oktober	Prijs f. 4,50
6. "Rentabiliteit van gemengde bedrijven op zandgrond", december 1962. Voorcalculatie 1962/63, november t/m oktober.	Prijs f. 4,50
7. Veghel-Erp. Sociaal-economische schets van het ruilverkavelingsgebied in Noordbrabant, december 1962	Niet voor publikatie
8. De kostprijs van gladioleknollen in Zuidoost-Nederland in 1962, januari 1963	Prijs f. 1,50
9. "Rentabiliteit van akkerbouwbedrijven". Voorcalculatie 1963, december 1963	Prijs f. 4,50
10. Verbruikersprijzen kunstmeststoffen - veevoeders. Seizoen 1961/62, februari 1963	Prijs f. 2,50
11. Delt - Oude Weer. Sociaal-economische schets van een ruilverkavelingsgebied in het Groninger Hogeland, februari 1963	Niet voor publikatie
12. Bedrijfsuitkomsten van de tuinbouw over 1960, maart 1963	Prijs f. 5,50
13. Oester- en mosselcultures in het Deltagebied. De werknemers en werkgevers, februari 1963	Prijs f. 3,50
14. Kosten voor loonwerk op lichtere gronden (zuidelijke en oostelijke zandgronden), prijspeil 1962, maart 1963	Prijs f. 5,50
15. Producentenprijzen - Eieren, slachtpluimvee 1962 april 1963	Prijs f. 2,50
16. Rentabiliteit van de tuinbouw in het Zuidhollands glasdistrict, april 1963	Prijs f. 1,50

